

શિક્ષા સંસ્કૃતિ ઉત્થાન ન્યાસ

તેમજ

ઈન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન

સંયુક્ત ઉપક્રમે આયોજિત

॥ न हि ज्ञानेन सर्वमं परिधिम् विदन्ते ॥

જ્ઞાનોત્સવ-૨૦૧૮

દેશ બદલવો છે - શિક્ષણ બદલીએ

- ભારતીય મૂલ્યો સાથે શિક્ષણ અપાવું જોઈએ : મનમોહન વેદ
- મા-માતૃભૂમિ અને માતૃભાષાનો કોઈ વિકલ્પ નથી : અતુલ કોઠારી
- શિક્ષણમાં આમૂલ પરિવર્તન માટે ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશન કાર્યરત છે : ડો. શશીરંજન યાદવ

તારીખ ૧૫ ડીસેમ્બર ૨૦૧૮ ગાંધીનગર ના આઈ.આઈ.ટી. ઇ. કેમ્પસ પર સવારથી જ પ્રયોગશીલ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓની ચહેલ પહેલ જોવા મળી રહી હતી. આ તમામ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષણ સંસ્કૃતિ ઉત્થાન ન્યાસ તેમજ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટીચર એજ્યુકેશનના સંયુક્ત ઉપક્રમે આયોજિત બહુભાષીય તેમજ બહુ વિષયક બૃહદ વિચાર મંથન હેતુ એકત્રિત થયા હતા. આ પરિસંવાદની શરૂઆત હેમચંદ્રાચાર્ય ગુરુકુલ પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પ્રસ્તુત સરસ્વતિ વંદના તથા SGVP International School, સંસ્કૃત પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા બોલાયેલ વૈદિક મંત્રોચ્ચાર સાથે એક પવિત્ર વાતાવરણમાં થઈ હતી.

કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં યજમાન વિશ્વવિદ્યાલયની વિવિધ શ્રેષ્ઠતમ પ્રવૃત્તિઓ તેમજ આપનાર સમયમાં વિશ્વવિદ્યાલયની ભુમિકા સ્પષ્ટ કરતુ વક્તવ્ય વિશ્વવિદ્યાલયના ડીન શ્રી બી.એસ. પટેલ દ્વારા આપવામાં આવ્યું હતું. ત્યાર બાદ ન્યાસના પ્રાંત સંયોજક શ્રી જયેન્દ્રસિંહ જાદવ દ્વારા ન્યાસની રાષ્ટ્રીય ઉપસ્થિતિનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરતુ ઉદબોધન રજૂ કરવામાં આવ્યું. સાથે સાથે શ્રી અતુલ કોઠારી દ્વારા લીખિત તેમજ શ્રી ડો. જાદવ દ્વારા અનુવાદિત પુસ્તક "શિક્ષણમાં નવા વિકલ્પનું પ્રાર્થ" નું વિમોચન મંચરથ મહાનુભાવોના હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું.

વિશેષ ઉપસ્થિતિ સાથે શિક્ષણ સંસ્કૃતિ ઉત્થાન ન્યાસના રાષ્ટ્રીય સચિવ શ્રી અતુલભાઈ કોઠારી તેમજ આઈ.આઈ.ટી.ના કુલપતિશ્રી પ્રોફ. ડો. શશીરંજન યાદવના પ્રાસંગિક વક્તવ્ય અને અધ્યક્ષીય ઉદબોધન દ્વારા વિષયનું હેતુલક્ષી ચિંતન સમગ્ર ઉપસ્થિતોની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આઈ.આઈ.ટી. ઇ. ગાંધીનગરના કુલપતિશ્રીએ પોતાના વક્તવ્યમાં શિક્ષણ માટે ભારતીય મૂલ્યો તરફ ધ્યાન આપવાની આવશ્યકતા ઉપર ભાર મુકતા જ્ઞાનની સમૃદ્ધિ ત અનિવાર્યતા ઉપર મહત્વના મુદ્દાઓ ઉપર ચર્ચા કરી હતી. તેમજ ભારતીય શાસ્ત્રોમાં વર્ણવેલ ૬૪ કળાઓને યુગાનુકુલ સ્વરૂપ સાથે આઈ.આઈ.ટી. ઇ.ના પાઠ્યક્રમમાં કેવી રીતે સફળતા પુર્વક અમલમાં મુકવામાં આવી છે તેની વિસ્તૃત માહિતિ આપી હતી. ન્યાસના રાષ્ટ્રીય સચિવ શ્રી અતુલ કોઠારીજી એ

ન્યાસના ધ્યેય વાક્ય સમાન એવા સુત્ર " દેશ કો બદલના હે તો શિક્ષા કો બદલો" ને યથાર્થ કરવા ન્યાસ દ્વારા કરવામાં આવતા અલગ અલગ પ્રયાસોને નક્કર અને પરિણામરૂપ એવા પ્રયોગોની ચર્ચા કરી હતી. વધુમાં તેઓએ જ્ઞાનોત્સવના મહત્વના ઉદ્દેશ્યને વિચારો તથા પ્રયોગોના આદાન પ્રદાન તેમજ સમાજ તરફી કાળજી વ્યવહાર ને અમલમાં મુકવા ઉપર ભાર મુક્યો હતો. ત્યારબાદ તેઓનું મહત્તમ આગ્રહ રાખ્યું કે સમસ્યા નહીં પણ સમાધાનની ચર્ચા કરો અને સમાધાન માટેના પ્રયત્નો કરો. બંને મહાનુભાવો દ્વારા મા, માતૃભૂમિ અને માતૃભાષાનો કોઈ વિકલ્પ નથી તે વિચાર

તેમજ "Cold Calling" જેવા વિષયો પર ચિંતન કર્યું હતું. તેઓશ્રીએ ભવિષ્યમાં ઇ-સ્કૂલિંગ ના વધતા ચલણને પણ ભાખવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. શ્રીમતી રેણુ શેઠ દ્વારા United Nations દ્વારા રજૂ કરાયેલ SDG તેમજ Innovative Skillsની આવશ્યકતા તેમજ પ્રયોગોને ભારતીય પરિપ્રેક્ષામાં રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ત્યારબાદ શ્રી અતુલકોઠારીજી એ ભારતીય શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં અભ્યાસકર્મોમાં ફેરફાર અંગે જરૂરી સુચનો અભિવ્યક્ત કર્યા તથા અંતિમવાદી વિચારો ને અટકાવવાની હિમાયત કરી.

શારદાવિદ્યામંદિર ઝાવડુઆના સંચાલકશ્રી ઓમપ્રકાશ શર્મા તથા સુનીક ઇંટરનેશનલ સ્કૂલ, ઇડરના સંચાલકશ્રી જસવંતભાઈએ તેઓની શાળામાં યથાર્થ થયેલ પ્રયોગો તેમજ તેના પરિણામો પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરી હતી. ત્યારબાદ શ્રી દિપકભાઈના સંચાલન હેઠળ ૭ અલગ અલગ વિષયો પર શિક્ષણ મંથન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં પર્યાવરણ, ટેકનોલોજી, કૌશલ્ય, સાક્ષરતા, ભારતીયતા વગેરે પર એક પેનલ ડીસકશન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં અધ્યક્ષના શ્રી જયેશભાઈ જોશી, સુવા ઇજનેર ધ્રુવ સાઈદેવા, લોકભારતીના પુર્વનિયામક શ્રી કુમુદભાઈ ઠાકર તેમજ જયેન્દ્રસિંહ જાદવ પણ સહભાગી થયા હતા.

મુખ્ય વક્તા રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સરસહકાર્યવાહ શ્રી મનમોહન વેદ કે જેઓ ન્યુક્લીયર કેમેસ્ટ્રીમાં ડોક્ટરેટની ઉપાધિ મેળવેલ છે, તેઓના ઉદબોધનમાં મુખ્યત્વે ૪ મહત્વની બાબતોને આવરી લેવામાં આવી, જેમકે શુ ભણાવવું જોઈએ? શરૂઆતથી વિદ્યાર્થીઓને ભારત ભણાવો અને તેની અનુભુતિ કરાવો. ધર્મ શુ છે તે જણાવતા તેમણે કહ્યું કે "Dharma connects to a larger unit" જેના પર મંથન કરવાની ખુબ આવશ્યકતા છે.

તેઓએ જગતના હિતને આત્માનો મોક્ષ જણાવ્યો. તેમજ ભારતના વિવિધ પ્રદેશોના કિસ્સામાં પ્રામાણિકતા તેમજ ભારતીયતાના મૂલ્યોના જીવંત ઉદાહરણો આપ્યા. તેમણે ધ્યેય ને સમજાવતા

સાધન અને સાધનનો વિવેક સમજાવ્યો. તેજ પેનલ મા ડો. શશીરંજન યાદવ દ્વારા ખુબ જ હળવાશમાં પણ વિહ્વતા સભર અસરકારક શૈલીમાં આઈ.આઈ.ટી. ઇ. કે જે એક શિક્ષણ તાલીમ સાથે જોડાયેલી સંસ્થા છે

તેમાં એક એડ્યુકેટર ચિંતન સાથે લાગુ પાડવામાં આવેલ તમામ મહત્વના પ્રયોગો તેમજ અનુભવ સિદ્ધિને અભિવ્યક્ત કર્યા હતા.

તમામ અપેક્ષિત પરિણામો અને ચર્ચા વિચારણા સાથે જ્ઞાનોત્સવના પ્રથમ દિવસનું સફળતા પુર્વક સમાપન કરાયું હતું.

ને શ્રોતાઓમાં વહેતો કર્યો હતો.

ઉદઘાટન સમારોહના સમાપન પશ્ચાત જ્ઞાનોત્સવ પ્રદર્શની સો માટે ખુલ્લી મુકવામાં આવી કે જેમાં ૧૦૦ થી વધુ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ દ્વારા તેઓની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું પ્રદર્શન રજૂ

કરવામાં આવ્યું હતું.

ભોજન વિરામ બાદ સંચાલકોની ચિંતન બેઠકનો પહેલો ઉપક્રમ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે જેમાં શ્રીકથનભાઈ દ્વારા કેટલાક કેસ સ્ટડીઝ ને અધિકૃત પ્રમાણ સાથે રજૂ કર્યા. તેમજ "Dominant Pedagogy", "Classroom Management"

